

הלכות שְׁכָנִים פָּרָק יא

א. מי שַׁעֲשֶׂה גֶרֶן בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, או קָבַע בֵּית הַפֶּסֶא, או מְלֹאכָה שִׁישׁ בַּה אֲבָק וְעֶפֶר וְכִיּוּצָא בְּהֵן צָרִיךְ לְהִרְחִיק כְּדִי שְׁלֹא יִגִיעַ הָעֶשֶׂן או רֵיחַ בֵּית הַפֶּסֶא או הָאֲבָק וְהָעֶפֶר לְחִבְרוֹ, עַד שְׁלֹא יִזְיקוּ.

ב. אִפְּלוּ הֵיטָה הָרוּחַ הִיא שְׁמִסִּיעַת אוֹתוֹ בַּעַת שַׁעוּשָׁה מְלֹאכָתוֹ, וּמוֹלָכֶת הָעֶפֶר או נִעְרַת הַפֶּשֶׁתָן וְהַמוֹץ וְכִיּוּצָא בְּהֵן, וּמִגִּיעַתָן לְחִבְרוֹ הָרִי זֶה חַיֵּב לְהִרְחִיק כְּדִי שְׁלֹא יִגִיעוּ וְלֹא יִזְיקוּ, וְאִפְּלוּ עַל יְדֵי הָרוּחַ הַמְצוּיָה: שְׁכָל אֵלוּ כָּמִי שֶׁהִזִּיק בְּחֻצּוֹ הֵן.

ג. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיֵּב לְהִרְחִיק כָּל כֶּךְ אִם הוֹלִיכָה הָרוּחַ הַמְצוּיָה אֶת הַמוֹץ וְאֶת הָעֶפֶר וְהִזִּיקָה בְּהֵן, הָרִי זֶה פֶּטוּר מִלְּשָׁלֵם: שֶׁהָרוּחַ הִיא סִיעָה אוֹתוֹ, וְאִין נִזָּק זֶה בֶּא מְכּוּחַ הַמְּזִיק עֲצָמוֹ.

ד. הַכּוֹתֵשׁ אֶת הָרִיפּוֹת וְכִיּוּצָא בְּהֵן בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וּבַעַת שֶׁמִּכָּה מְנַדְּנֵד חֲצֵר חִבְרוֹ עַד שֶׁיִּנְדְּנֵד כְּסוּי הַחֲבִית עַל פִּי הַחֲבִית הָרִי זֶה כְּמִזִּיק בְּחֻצּוֹ; וְחַיֵּב לְהִרְחִיק כְּדִי שְׁלֹא יִנְדְּנֵד, או יִבְטַל מְלֹאכָתוֹ שֶׁמְזַקָּת. וְאִם הִזִּיק בַּעַת הַנְּדָנוּד חַיֵּב לְשָׁלֵם, שֶׁהָרִי מְכּוּחוֹ בֶּא הַנֶּזֶק.

ה. כָּל הַהִרְחָקוֹת הָאֻמוּרוֹת בַּפָּרְקִים שְׁלֹמַעְלָה אִם לֹא הִרְחִיק, וְרָאָה חִבְרוֹ וְשָׁתַק הָרִי זֶה מַחֲל, וְאִינוּ יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהַצְרִיכוֹ לְהִרְחִיק. וְהוּא, שִׁירָאָה מִמֶּנּוּ שֶׁמַּחֲל כְּגוֹן שֶׁסִּיעַ עֲמוֹ מִיד, או שֶׁאִמַּר לוֹ לַעֲשׂוֹת, או שֶׁרָאָהוּ שַׁעֲשֶׂה בְּצִדּוֹ בְּלֹא הִרְחָקָה וְשָׁתַק וְלֹא הִקְפִיד עַל זֶה: שְׁכָל הַמַּחֲזִיק בְּנֶזֶק, זָכָה בּוֹ כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ו. כְּמָה דְּבָרִים אֻמוּרִים, בִּשְׁאָר נֶזֶקִין, חוּץ מֵאֲרַבַּעַת מִיַּי נֶזֶקִין אֵלוּ הָאֻמוּרוֹת בַּפָּרָק זֶה שֶׁהֵן הָעֶשֶׂן, וְרֵיחַ בֵּית הַפֶּסֶא, וְהָאֲבָק וְכִיּוּצָא בּוֹ, וְנִדְנָנוּד הַקֶּרֶקַע: שְׁכָל אֶחָד מֵאלוֹ, אִין לוֹ חֲזָקָה. וְאִפְּלוּ שָׁתַק הַנֶּזֶק כְּמָה שְׁנַיִם, הָרִי זֶה חוֹזֵר וְכוּפָּהוּ לְהִרְחִיק. וְכֵן הֵזֶק רֵאִיָּה בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ מַחֲצָה, כּוּפָּהוּ לַעֲשׂוֹת מַחֲצָה בְּכָל עֵת שִׁירָצָה כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ז. וְלָמָּה שְׁנֵי נֶזֶקִים אֵלוּ מִשְׁאָר נֶזֶקִין, לְפִי שְׁאִין דַּעַתּוֹ שֶׁלְּאָדָם סוֹבֵלֶת נֶזֶק מֵאלוֹ; וְחֲזָקָתוֹ שְׁאִינוּ מוֹחֵל, שֶׁהִזְקֵן הֵזֶק קְבוּעַ. וְאִם קָנוּ מִידּוֹ שֶׁמַּחֲל בְּנֶזֶקִים אֵלוּ, אִינוּ יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ.

ח. מִי שֶׁהִחֲזִיק לַעֲשׂוֹת מְלֹאכֶת דָּם או נְבִלוֹת וְכִיּוּצָא בְּהֵן בְּמָקוֹמוֹ, וַיְבֹאוּ הָעוֹרְבִים וְכִיּוּצָא בְּהֵן בְּגִלְל הַדָּם וַיֹּאכְלוּ, וְהָרִי הֵן מִצְרִין לְחִבְרוֹ בְּקוֹלָם וְצִפְצוּפָם, או בָּדָם שֶׁבְּרַגְלֵיהֶם שֶׁהֵן יוֹשְׁבִין עַל הָאֵילָנוֹת וּמִלְכָּלְכִין פְּרוּתֵיהֶם אִם הִיָּה חִבְרוֹ קִפְדָּן או חוֹלָה שֶׁצִּפְצוּף הָזֶה מְזִיקוֹ, או שֶׁהַפְּרוּת שְׁלוֹ נִפְסְדִין לוֹ בָּדָם חַיֵּב לְבַטֵּל אוֹתָהּ הַמְּלֹאכָה, או יִרְחִיק עַד שְׁלֹא יִבּוֹא הֵזֶק מִחֻמָּתוֹ: שֶׁנֶּזֶק זֶה דּוֹמֶה לְרֵיחַ בֵּית הַפֶּסֶא וְכִיּוּצָא בּוֹ, שְׁאִין לוֹ חֲזָקָה.

ט. וְכֵן בְּנֵי מְבוֹי או בְּנֵי חֲצֵר שֶׁנַּעֲשֶׂה אֶחָד מֵהֵן אֲמֵן, וְלֹא מִחוּ בּוֹ שֶׁהָרִי הִחֲזִיק, וְהָיוּ הָעַם נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין לְקִנּוֹת מִמֶּנּוּ, וְשָׁתְקוּ לֹא הִחֲזִיק בְּדָבָר זֶה, וַיֵּשׁ לָהֶם בְּכָל עֵת לַעֲכָב וְלוֹמַר אִין אֲנוּ יְכוּלִין לִישֵׁן מִקּוֹל הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין: שֶׁזֶה הֵזֶק קְבוּעַ הוּא, כְּמוֹ הָעֶשֶׂן וְהָאֲבָק. וְכִזָּה הוֹרוּ הַגְּאוֹנִים.

י. מִי שֶׁהִחֲזִיק בְּנֶזֶק שִׁישׁ לוֹ חֲזָקָה, כְּגוֹן שֶׁפָּתַח חֲלוֹן, או הִעֲבִיר

אִמַּת הַמִּים, אוֹ לֹא הִרְחִיק מֶה שָׁרְאוּי לְהִרְחִיק, וְהָרִי הַמְּחֻזֵּק
טוֹעֵן אֶתְּהָ אִמְרַתְּ לִי לַעֲשׂוֹת, אוֹ מַחְלַתְּ לִי אַחֵר שָׁרְאִיתְּ, אוֹ הַפֶּר
הַנֶּזֶק וְשִׁתְּקַתְּ וְלֹא מַחִיתְּ בִּי, וְהַנֶּזֶק אוֹמֵר עֲכָשׁוּ הוּא שָׁרְאִיתִי
וְלֹא יָדַעְתִּי מִקֶּדֶם, אוֹ שָׁאֵמַר כְּשָׁרְאִיתִי מַחִיתִי בָךְ וְאֶתְּהָ אוֹמֵר
עֲתָה אֲרִחִיק אוֹ אֶסְתֵּם, וְאֶתְּהָ מִדְּחָה אוֹתִי מִיּוֹם לְיוֹם כְּדִי
שִׁתְּקַבֵּעַ הַזֶּקֶךְ בְּכָל אֱלוֹ וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, עַל הַנֶּזֶק לְהֵבִיא רְאִיָּה;
וְאִם לֹא הֵבִיא, יִשְׁבַּע הַמִּזִּיק הֶסֶת וַיִּפְטֹר.

יֵא. הַחֻזִּיק בְּנֶזֶק שָׁאִין לוֹ חֻזְקָה, כְּגוֹן עֶשֶׂן וּבֵית הַכֶּסֶּא וְכִיּוֹצֵא
בָהֶן, וְטוֹעֵן הַמִּזִּיק שֶׁקָּנָה מִיָּדוֹ שֶׁלְנֶזֶק עַל הַמִּזִּיק לְהֵבִיא רְאִיָּה
שֶׁקָּנָה מִיָּדוֹ; וְאִם לֹא הֵבִיא, יִשְׁבַּע הַנֶּזֶק הֶסֶת שֶׁלֹּא קָנָה מִיָּדוֹ עַל
כֵּן, וַיִּסְלַק זֶה הַזֶּקֶן.